

Список використаних джерел:

1. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник / Т.М. Дегтяренко, Л.С. Вавіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008 – 302 с.
2. Аксенова Л.И. Социальная педагогика в специальной образовании: учебное пособие для студентов по специальности 0319 – специальная педагогіка в специальных (коррекционных) образовательных учреждениях / Л.И. Аксенова. – М: ИЦ «Академия», 2001 – 192с.
3. Стребелевой Е.А. Специальная дошкольная педагогика: Учеб. пособие для студентов высш. учеб. завед. / Под ред. Е.А. Стребелевой. – М.: ИЦ «Академия», 2002 – 321 с.
4. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2012. – 99 с.

Тадаєва А.В.

аспірант,

Харківська державна академія культури

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

За даними представників різних наук приблизно з середини ХХ століття людство вступило в якісно нову фазу розвитку, головним цінностями якого є інформація і, як наслідок, знання. В свою чергу сучасний етап розвитку цивілізації характеризується фундаментальними змінами майже в усіх сферах життя людини: політичній, економічній, соціальній, культурній та інших. Ці зміни відбиваються в першу чергу на підростаючому поколінні, а саме на дітях молодшого шкільного віку, адже саме це вік є сенситивним для фізичного, психічного та соціального розвитку. Тому постає необхідність вивчення соціально-педагогічних технологій направлених на гармонізацію процесу соціалізації дітей молодшого шкільного віку в сучасному інформаційному просторі.

Особливості соціалізації в умовах інформаційного суспільства розглядають Н. Гавриш, Н. Лавриченко, Г. Лактіонова, П. Плотніков, А. Рижанова, С. Савченко та інші; питаннями впливу нових медіа на соціалізацію людини займаються В. Мудрик, О. Петрунько, В. Плешаков, Л. Рейман та інші. Психологі

особливості дітей молодшого шкільного віку досліджують А. Валлон, І. Дубровіна, О. Данилова, С. Літвіненко, Р. Павелків, М. Поліщук, А. Прихожан, О. Скрипниченко та інші; медіасоціалізацію вивчають у своїх працях В. Іванова, О. Волошенюк, О. Петрунько; специфіку соціально-педагогічного супроводу розглядають у власних працях Н. Анненкова, Н. Захарова, Л. Мудрик, Л. Пономаренко, І. Рогальська, Г. Сімонова з точки надання супроводу нужденним категоріям, а процес супроводу соціалізації вивчено недостатньо. Таким чином, аналіз наукової літератури дозволяє нам констатувати, що досліджувана нами проблема є актуальною, оскільки соціально-педагогічний супровід процесу соціалізації дитини молодшого шкільного віку в сучасному інформаційному просторі вивчено недостатньо.

Актуалізація нових медіа як засобу ІКТ в інформаційному суспільстві вплинула на розвиток нової категорії – медіасоціалізація. О. Петрунько звертає увагу на те, що в суспільстві XXI ст. істотно змінюється уявлення про соціалізацію і однією з провідних моделей цього процесу постає модель медіасоціалізації, тобто соціалізація в медіа середовищі [3, с.47]. Безумовно, процес медіасоціалізації передбачає освоєння не лише досвіду використання ІКТ, а й спілкування з медіакористувачами. На нашу думку, медіасоціалізація є невід’ємною складовою процесу соціалізації (з усіма її компонентами: адаптація, інтеграція, індивідуалізація) людини інформаційного суспільства в сучасному інформаційному просторі, частиною якої, у свою чергу, є кіберсоціалізація. Отже, збудемо розглядати медіасоціалізацію як складову процесу соціалізації людини інформаційного суспільства в сучасному інформаційному просторі, яка здійснюється через нові медіа та уможливорює доручення до соціального досвіду людства кожної особистості.

Нові медіа неоднозначно впливають на процес соціалізації людини будь-якого віку, а особливо на молодших школярів, адже саме в цей період розвиваються психічні процеси та формуються соціальні норми.

Початок молодшого шкільного віку визначається вступом дитини до школи. З введенням 4-х класної початкової школи, діти стають школярами у шестирічному віці, таким чином, межі молодшого шкільного віку аналогічні періоду навчання дитини у початковій школі: з 6-7 до 10-11 років. Психологи Л. Долинська, З. Огороднійчук, Р. Павелків, В. Поліщук, О. Скрипниченко

одностаїні в тому, що зазначений вік є періодом позитивних змін і перетворень. Відбувається фізіологічна перебудова: підвищена втомлюваність, нервово-психічна уразливість дитини; але фізіологічна криза сприяє більш успішній адаптації дитини до нових умов, це в свою чергу пояснюється тим, що фізіологічні зміни, що відбуваються відповідають підвищеним потребам нової соціальної ситуації. Саме в цей період на якісно новому рівні реалізується потенціал розвитку дитини як активного суб'єкта, який пізнає оточуючий світ і самого себе, що набуває власний досвід діяльності в цьому світі. Цей період характеризується активним фізичним, психічним і соціальним становленням особистості молодшого школяра [4; 5; 6].

Представники різних наук (філософія, психологія, соціологія, педагогіка, соціальна педагогіка тощо) розглядають як позитивні так і негативні аспекти впливу нових медіа на молодшого школяра. Нині існує тенденція того, що діти набувають порушення здоров'я, психіки з самого раннього дитинства. Аналізуючи особливості медіасоціалізації, як складової процесу соціалізації, не можна не звернути увагу на вплив ІКТ на здоров'я дитини молодшого шкільного віку. Аналізуючи дослідження фізіологічних особливостей молодших школярів Р. Павелків, М. Поліщук, можемо виокремити, що у цьому віці активно розвивається опорно-рухова система, відбуваються значні зміни в анатомо-фізіологічній структурі організму [4; 5]. Наслідки тривалої взаємодії молодшого школяра з ІКТ загальновідомі: зниження зору, розвиток неврозів, затримка в фізичному та психічному розвитку. Отже, в цьому віці необхідно приділяти особливу увагу осанці, особливо при використанні ІКТ, які передбачають тривале перебування в одній позі, що може негативно позначитися на фізичному розвитку молодшого школяра. Дітям цього віку необхідне чергування інтелектуальної та фізичної діяльності, а взаємодія з новими медіа не передбачає фізичних навантажень. Загроза нових медіа для молодших школярів має скритий характер, наприклад, нові медіа негативно впливають на фізичне здоров'я молодшого школяра через пропаганду сумнівних дій, звичок, рекламу шкідливих продуктів. Популяризація мобільних телефонів призвела до того, що дитина вже у молодшому шкільному віці постійно використовують телефони як розважальний засіб, що теж негативно позначається на її здоров'ї. Але сучасність вимагає від особистості постійно бути на «зв'язку з світом», тому дитина майже не випускає із рук телефон.

Дитина молодшого шкільного віку активно використовує нові медіа, але сам процес соціалізації молодшого школяра в сучасному інформаційному просторі залишається здебільшого стихійним, іноді загрожує фізичному, психічному та соціальному розвитку дитини. Саме тому гармонізувати процес соціалізації молодших школярів в цих умовах можливо через соціально-педагогічний супровід. Тлумачний словник української мови подає таке пояснення поняття «супровід»: «супровід – те, що супроводить яку-небудь дію, явище» [2, с. 461]. Отже, необхідно зазначити, що особливість супроводу полягає в одночасному знаходженні поруч з об'єктом для посередництва між соціальним світом та його життєвим світом.

Переважає більшість фахівців з соціальної педагогіки (Н. Анненкова, Н. Захарова, Л. Мудрик, Л. Пономаренко, І. Рогальська, Г. Сімонова та інші) розглядають соціально-педагогічний супровід як вид соціально-педагогічної діяльності, метою якого є допомога чи підтримка тих категорій населення, які опинились в складних життєвих обставинах. В рамках нашого дослідження, визначаємо соціально-педагогічний супровід молодших школярів в сучасному інформаційному просторі як вид соціально-педагогічної діяльності спрямований на розвиток соціальної компетентності дитини, шляхом супроводження фахівцем із соціальної педагогіки.

Соціально-педагогічний супровід молодших школярів в сучасному інформаційному просторі має здійснюватися в 2 напрямках: надання комплексу соціально-педагогічних послуг молодшому школяру для гармонізації процесу соціалізації та створення сприятливих умов соціалізації в соціально-виховному середовищі.

Стосовно тлумачення поняття гармонізації, то цілком слушною, на наш погляд, є думка А. Рижанової: «гармонізація саме в соціальній педагогіці стосується по-перше соціального розвитку людини (злагодженого набуття різних форм та рівнів соціальності й погодження її з індивідуальністю, а по-друге створення у соціумі для цього сприятливих умов (координація, регулювання, зміцнення) позитивних виховних впливів соціального середовища та нейтралізація негативних через залучення самої особистості, інших соціальних суб'єктів у цей процес для взаємокорисного соціального розвитку, як суб'єкта так і середовища» [1, с.385]. Отже, одним із напрямів соціально-педагогічного супроводу молодших школярів в сучасному інформаційному просторі являється підвищення

позитивних виховних впливів та нейтралізація негативних впливів суспільства на процес соціалізації людини.

Отже, наразі постає необхідність розробки програми соціально-педагогічного супроводу молодших школярів в сучасному інформаційному просторі, для гармонізації процесу їх соціалізації.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за аг. Ред..проф. І.Д. Зверєвої. – Київ. Сімферополь: Універсум. 2012. – 536 с.
2. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови. – Харків: Фоліо, 2006. – 540с.
3. Петрунько О. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі / О. Петрунько : Монографія. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2010. – С. 480.
4. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник / В. М. Поліщук. – Вид. 3-те, виправ. – Суми : Університетська книга, 2010. – С. 352.
5. Павелків Р.В. Вікова психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл.. -К.: Кондор, 2011. – С. 468.
6. Скрипниченко О.В. Вікова та педагогічна психологія: [навч. посіб.] / О.В. Скрипниченко, Л.Р. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. [2-ге вид.]. – К. : Каравела, 2007. – 400 с.

Шахрай В.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Білоцерківський інститут економіки та управління

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА СПОСОБІВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ

Проблема формування соціальної компетентності, яка забезпечує якість взаємодії особистості із соціумом, гостро постала в останні десятиріччя ХХ ст. і набуває особливої актуальності на поч. ХХІ ст. у зв'язку із вступом суспільства в інформаційний, постіндустріальний етап свого розвитку, що призводить до ускладнення різних сфер його функціонування. Для належного утвердження себе в такому суспільстві людині слід володіти як належною сумою знань, так і вмінь результативного їх застосування в практичній сфері. Інтегративна характеристика особистості, що відображає її спроможність до ефективної